

Мельник Андрій Валерійович

аспірант кафедри кримінального процесу,

детективної та оперативно-розшукової діяльності

Національного університету «Одеська юридична академія»

ОКРЕМІ ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ ДІЗНАВАЧА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Кримінальним процесуальним кодексом України 2012 р. було визначено особливості спрощеного провадження щодо кримінальних проступків. Однак лише 01.07.2020 р. набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22.11.2018 р. № 2617-VIII, яким було внесено значні зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів, пов'язані із запровадженням інституту кримінальних проступків [1].

Разом з тим, слід зауважити, що внесення змін було дещо фрагментарним та не комплексним без врахування європейських стандартів щодо чіткості, ясності, послідовності, ефективності, результативності та пропорційності закону. Перш за все, слід наголосити, що у Конституції України така юридична категорія, як «кримінальний проступок» не вживається, а вживається поняття «злочин» (наприклад, ст.ст. 60, 62, 76, 92 Конституції України) [2].

Крім того, певна неузгодженість окремих положень КПК України прослідковується у слідуючому. Так, відповідно до ч. 2 ст. 40¹ КПК дізнавач уповноважений: 1) починати дізнання за наявності підстав, передбачених цим Кодексом; 2) проводити огляд місця події, обшук затриманої особи, опитувати осіб, вилучати знаряддя і засоби вчинення правопорушення, речі і документи, що є безпосереднім предметом кримінального проступку або виявлені під час затримання, а також проводити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії у випадках, установлених цим Кодексом; 3) доручати проведення

слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, установлених цим Кодексом, відповідним оперативним підрозділам; 4) звертатися за погодженням із прокурором до слідчого судді з клопотаннями про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій; 5) повідомляти за погодженням із прокурором особі про підозру у вчиненні кримінального проступку; 6) за результатами розслідування складати обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру та подавати їх прокурору на затвердження; 7) приймати процесуальні рішення у випадках, передбачених цим Кодексом, у тому числі щодо закриття кримінального провадження за наявності підстав, передбачених [статтею 284](#) цього Кодексу; 8) здійснювати інші повноваження, передбачені цим Кодексом [3].

Паралельно відповідні зміни, що узгоджуються з регламентованими повноваженнями дізнавача, було внесено, наприклад, до ст. 132 КПК (щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження), ст. 291 КПК (щодо складання обвинувального акту слідчим, дізнавачем), ст. 477 КПК (щодо початку кримінального провадженням у формі приватного обвинувачення слідчим, дізнавачем, прокурором лише на підставі заяви потерпілого).

Однак відповідних змін, що узгоджувались би з регламентованими повноваженнями дізнавача, не знаходимо у ч. 3, 4 ст. 176 КПК («слідчий суддя, суд відмовляє у застосуванні запобіжного заходу, якщо слідчий, прокурор не доведе, що встановлені під час розгляду клопотання про застосування запобіжних заходів обставини, є достатніми для переконання, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів, передбачених [частиною першою](#) цієї статті, не може запобігти доведеним під час розгляду ризику або ризикам. При цьому найбільш м'яким запобіжним заходом є особисте зобов'язання, а найбільш суворим - тримання під вартою. Запобіжні заходи застосовуються: під час досудового розслідування - слідчим суддею за клопотанням слідчого, погодженим з прокурором, або за клопотанням прокурора, а під час судового провадження -

судом за клопотанням прокурора» [4]), незважаючи на те, що під час досудового розслідування кримінальних проступків застосовуються такі запобіжні заходи, як особисте зобов'язання та особиста порука (ст. 299 КПК). А також ч. 3 ст. 179 КПК та ч. 6 ст. 180 КПК не містять вказівки на повноваження дізнавача щодо здійснення контролю за виконанням особистого зобов'язання та особистої поруки.

Не знаходимо необхідних змін і у чинній редакції ст.ст. 223, 224, 246 КПК в контексті вимог до проведення слідчих (розшукових) дій, в тому числі негласних слідчих (розшукових) дій, що не узгоджується з ст. 300 КПК, де законодавець зазначає, що під час досудового розслідування кримінальних проступків дозволяється виконувати всі слідчі (розшукові) дії, передбачені КПК, та негласні слідчі (розшукові) дії, передбачені ч. 2 ст. 264 та ст. 268 цього КПК.

Тому приходимо до висновку про необхідність внесення змін та доповнень до окремих положень КПК України щодо регламентації повноважень дізнавача в кримінальному провадженні.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: Закон України від 22.11.2018 р. №2617-VIII [сайт] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19#Text> (дата звернення 10.10.2021).

2. Конституція України від 28 червня 1996 року [сайт] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 10.10.2021).

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13. 04. 2012 р. [сайт] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 11.10.2021).

4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13. 04. 2012 р. [сайт] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 11.10.2021).